

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 269.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e76421/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

det nye, foreliggende Udsat til en almindelig Bernepligtssag. Jeg kan derfor ikke andet end spørge det høiherrede Ministerium endnu en gang, hvorfor dog ikke denne Forordning er forelagt Rigsdagen, hvorfor den ikke skal forelægges den, da jeg dog ikke kan troe, at det nærværende Ministerium skulde være saaledes bunden til det foretagne, at det ikke alene maatte være Ansvar for Udsættelsen af denne Forordning, men og Ansvar for, at den ikke er bleven forelagt, og Ansvar for de Grunde, som derfor ere bleven anførte; thi det er jo ulideligt i dette Øjeblik, at det er bleven anført, at Grundene var den, at den maatte anføres for fuldstommen ugyldig, og at den maatte anføres som allerede traadt i Kraft, som om den allerede var udført. Det har ogsaa ved denne Leilighed ikke været uden Hensyn til den store Uretfærdighed, som der synes at skulle tillægges den Regeringen, men og, som hidtil være frisaarne i Landet. Jeg maa i den Henseende, uden at gaar ind paa Indholdet af den Forordning, hvis Indhold egentlig ikke forelægges, sendt den er forelagt, kun bemærke, hvad man synes allerede at have glemt, nemlig at vor frisaarne Ungdom ingenlunde under den nærværende Krig har været, indtil den enten faldet, eller endnu mindre til den slæbtes til Panerne. Jeg skulde mene, at vor frisaarne Ungdom, imellem hvilken jeg med Stolthed har dogge mine Vædder, jeg skulde mene, at den har gaaet anderledes vild, at det ikke var Landets Værn, den udsætte at udtrænge sig, gaaede anderledes, end det kan vides ved en Løvsagns-udfrysning; ja jeg skulde ogsaa mene, at dersom det blev sagt — og det er bleven sagt meget for høit — at der skulde findes Landbefolkningen, paa hvem den store Byrde hidtil hvilte — jeg kan lige se, ikke med min Villie —, at der skulde findes denne Landbefolkning et stort Offer, et Sønsoffer, et saakaldet udfølgelig Offer, jeg skulde mene, at de frisaarne blandt os skulde den intet andet Offer end det, Kærligheden byder at bringe, og jeg skulde mene, at det Offer, Landbefolkningen, som herer til samme milde Kolf, som vi, forlangte, var ikke andet end dette Kærlighedsoffer, dette frivillige Offer, som vor Ungdom med Glæde gav; og jeg vil lige, at jeg har det Haab, at alle Landbefolkningen eller nogen Dannelsmaad vil forlange et andet Offer, et Offer, som aldrig kunde være menneskelig, fordi det jo da vilde være et Menneskeoffer, vilde være et Offer til den saakaldte almindelige Bernepligtssag blotvordige Guldinde.

Formanden: Naar jeg maatte tillade mig at bringe i Erindring, at Spørgsmaalet om Forelæggelsen af Forordningen af 23de September h. A. allerede har været for, og dernæst, at Bernepligtssagen har til Behandling rimeligvis i Begyndelsen af næste Uge, og at der da ved den 5 Udsat vil være Leilighed til at omvise Forordningen af 23de September. Det forekommer mig derfor, at det vilde være lidet hensigtsmæssigt, ogsaa idag at giøre Anmodningen til Øjenblik for en udsættelig Behandling, end allerede først er. Dette i Almindelighed. Der er et andet Medlem, som har foreslået Dødt.

Kalhøj Christian Jensen: Ja, det Ord, jeg forlangte, vil i det Væsentlige være gjort overflødig ved de Dittinger, som nu ere fremkomne fra den ærede Formand, ligesom jeg og troer, at det vel i Grundten heller ikke vil være meget nødvendigt, specielt at imødgaae den sidste ærede Tale's Dittinger om den Øjenblik, som Formanden har omtalt. Jeg skal derfor, da jeg har rejst mig, ogsaa kun udtale det Ord, at denne Debat alligevel har sin Betydning; jeg er overbevist om, at Folket, paa Landet navnlig, med stor Opmærksomhed og med nogen Iret ser den til, hvad der passerer i Anledning af denne Øjenblik, hvortil det i en saa lang Kasse af Aar er bleven vant til at maatte sege Skuffelser. Jeg for min Deel mener og vil gjensæde, at den betragtede Justitsminister under 23de September har parafareret en Anmodning, som i sine Premisser siger: „Da det paa Grund af de nærværende Forhold er anset nødvendigt, at den Krigsforberedelse, der findes under Vaaden, forøges, men det derfor er fundet uretferdigt, at denne forøgede Berde paalægges den værnepligtige Staud alene“ o. s. v. Justitsministeren har parafareret dette Anmodningens Korte — jeg haaber at kunne høre, og at Folket vil kunne have den Tilid til ham, at han idag tænker, som han tænkte den 23de September, og at han tænker og de følgende Dage vil vide

at handle i Overensstemmelse med den Erfændelse, han der har udtalt.

Formanden: Jeg maa tillade mig at oplyse, at den Bemærkning, jeg fremsatte, ikke gjaldt Interpellationen, som vistnok har sin gode Betydning; det var blot den udførlige Behandling af Spørgsmaalet, som jeg udsætte gjernede idag.

A. N. Jacobsen: Hovselt jeg maa tillade, at den høiherrede Justitsministers Svær paa min Interpellation ikke har været til min Forventning, skal jeg dog ikke gaae videre ind herpaa. Sagen foreligger nu Offentligheden; Landbefolkningen vil vide at have sin Opmærksomhed henvendt paa hvad der sker i denne Sag.

H. V. Hansen: Jeg vilde kun tillade mig at bemærke, at, dersom jeg ikke huffer fejl, jaaner der i de samme Premisser, som den ærede Representant for Nalshøj nye oplyste, at det var fundet hensigtsmæssigt at lade den omdannede Forordning udgaae provisorisk (nei, nei!) — saa er det i Modstrid, som foresatte Anordningen; jeg har kun villet foreløbig anføre dette, da jeg kunde have afsligge Bemærkninger at giøre ved de Dittinger, der ere fremkomne fra flere Medlemmer af Høiherredet, men jeg anstaaer, at Sagen, som bemærket, vil komme under Behandling, naar Bernepligtssagen kommer for, og jeg vil da finde Leilighed til at fremkomme med de Bemærkninger, jeg maatte finde fornøet.

Justitsministeren: Jeg vil kun i Kulestrøg af det Spørgsmaal, hvorvidt Forordningen var emaneret provisorisk, som den sidste ærede Tale har berørt, besvare det derhen, at det i den allerhøieste Røntgenrøst af 23de Juni h. A., dens 3de Post, er bleven befale: „at der bliver at udtale et Udsat til en provisorisk Anordning, som nærmere vil blive at forelægge Dø, hvorved den almindelige Bernepligt midlertidig skal afbrydes.“ Et Anordningen ikke blev indskrevet „provisorisk“ skal jeg nærmere forklare derom, at der paa den Tid, den emanerede, var der Sandynlighed for, at den maatte have været sat i umiddelbar Execution, og at samtidig mange flere Kræfter maatte være opbudte paa Grund af de daværende Omstændigheder; i saa Fald kunde Forordningen ikke være kaldt provisorisk i den saakaldte Betydning, fordi den vilde være traadt i Kraft for det ene Tilfælde, for hvilket den skulde giøre, forinden den kunde være bleven forelagt denes Forsamling. Forholdene forandrede sig — mine Kræfter forandrede sig ikke —, men Forholdene forandrede sig derhen, at det ikke blev nødvendigt at opbyde den Styrke, som der dengang kunde have været Tale om. Nærværende Forsamling som sammen, et Udsat til en Lov om almindelig Bernepligt blev forelagt; det er under disse forandrede Forhold, at Sagen ogsaa har stillet sig meget anderledes med den omdannede Forordning, men jeg skal her ikke nærmere gaar ind paa dette Spørgsmaal.

Østerstrøm: Det var blot med Hensyn til Forordningens provisoriske Natur, at jeg vilde have gjort en Bemærkning, som nu falder bort ved hvad der er ytret af den høiherrede Minister.

Olserup: Jeg maa tillade, at Justitsministers Svær ikke har kunnet være mig tilfredsstillende, og jeg vilde derfor tillade mig at rette endnu et Spørgsmaal til ham; saameget mere vil jeg giøre det, som jeg er overbevist om, at den høiherrede Justitsministers Svær om saa Dage gennem Rigtighedsretten vil gaae Landet rundt, og naar det bliver læst og fortalt af Høiherredet, vil det heller ikke være den tilfredsstillende. Jeg vil derfor spørge den høiherrede Justitsminister, om han, uanset hvortæles Forhandlinger her i Forfamlingen vilde brede sig om Udfrysningensbetragtningen, om han, uanset dette, vil sætte den i Kraft, vil udsætte den samtidig med den Udfrysning, som nu foreligger.

Justitsministeren: Da det Spørgsmaal er henvendt direkte til mig, om jeg vil sætte denne Forordning i Kraft, hvortæles end Resultatet vilde blive af de Forhandlinger, som derom kunde finde Sted, kan jeg vel ikke undbrage mig fra at besvare det, men jeg tror at kunne henholde mig til, hvad jeg før sagde, at Regeringen har antaget ved § 5 i Udsættelsen til en Lov om almindelig Bernepligt at have givet nærværende Forfamling Leilighed til at forhandle den tilsvarende emanerede Forordning af 23de September.

H. V. Hansen: Jeg maa drøbe om Tilfældet til at rette mig endnu en Gang, først for at berigtige, hvad jeg anførte, om at